

GUIA PER ELABORAR **LA DIAGNOSI DEL PLA** **LOCAL DE JOVENTUT**

Juliol de 2011

Generalitat de Catalunya
Agència Catalana de la Joventut

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	3
INTRODUCCIÓ	4
1. PLANTEJAMENT DE LA DIAGNOSI	8
2. L'ANÀLISI	11
2.1. L'anàlisi de la realitat juvenil (ARJ)	11
2.1.1. Plantejament de l'ARJ	11
2.1.2. Recollida d'informació i estructuració	12
2.1.3. Interpretació	12
2.2. L'anàlisi de les polítiques de joventut (APJ)	13
2.2.1. Plantejament de l'APJ	13
2.2.2. Recollida d'informació i estructuració	15
2.2.3. Interpretació	16
3. CONCLUSIONS. ORIENTACIONS PER AL DISSENY DEL PLA LOCAL DE JOVENTUT (PLJ)	17
ANNEXOS	19
Annex 1. L'informe de la diagnosi del PLJ	20
Annex 2. La diagnosi pas a pas	22
Annex 3. Exemples	23

PRESENTACIÓ

Per a què ha de servir un pla local de joventut? Quin paper ha de tenir la diagnosi en el marc d'una planificació estratègica en l'àmbit municipal? Quina és la utilitat real de la informació que aporten les anàlisis de la realitat juvenil i les polítiques de joventut?

Si atenem al principi de qualitat del document de bases del PNJCat 2010-2020, cal desenvolupar les polítiques de joventut sobre una rigorosa voluntat de "fer-ho bé", amb criteris d'eficàcia i eficiència. Fer un bon diagnòstic de les problemàtiques perquè una determinada política pública hi doni resposta és el requisit fonamental per dissenyar polítiques efectives. Per tant, a l'hora de definir una política local de joventut, la primera tasca que cal fer és detectar i caracteritzar les problemàtiques socials que la intervenció pública pretén mitigar o transformar.

Amb l'empenta del PNJC 2000-2010, l'existència generalitzada de planificació estratègica en joventut en l'àmbit municipal ha esdevingut una realitat. Així, de la mà dels plans locals de joventut, s'ha assistit a un procés d'institucionalització de les polítiques de joventut als municipis catalans: s'ha incrementat notablement el nombre de regidories en aquest àmbit i també el de personal tècnic que hi treballa. Tanmateix, l'anàlisi dels plans locals de joventut existents ens indica que encara hi ha força marge de millora, especialment en la seva orientació a la innovació i la millora de la intervenció.

Per tot plegat, considerem d'especial rellevància poder aportar eines que ajudin a millorar el plantejament de les polítiques locals de joventut i, en concret, la fase de diagnosi, primer moment dels plans locals de joventut. En relació amb els materials previs existents, la *Guia per elaborar la fase de diagnosi del pla local de joventut* que aquí us presentem, fa un especial èmfasi quan explica la diagnosi com un procés de presa de decisions que requereix les reflexions dels agents implicats en diferents moments del procés: què es vol analitzar i conèixer, quina és la millor manera d'obtenir la informació que necessitem i, molt especialment, quines són les conclusions que ens ajuden a orientar el disseny de la nostra intervenció. Així mateix, la guia utilitza un llenguatge planer i orienta de manera clara els passos que cal seguir, amb exemples concrets que ajuden a visualitzar la posada en pràctica d'aquest procés.

Entenem que aquesta guia pot ser especialment útil en un moment en què molts ajuntaments s'estan replantejant les polítiques de joventut, atenent que la vigència de la majoria de plans locals de joventut arriben a la seva fi el 2011 i que nous consistoris poden plantejar noves prioritats. Esperem, doncs, que el document sigui del vostre interès i que contribueixi a millorar la utilitat de les diagnosi en el marc dels plans locals de joventut.

Observatori Català de la Joventut

➔ INTRODUCCIÓ

La diagnosi del pla local de joventut (d'ara endavant, PLJ) ha de permetre conèixer la situació de partida dels i les joves i les polítiques que els afecten amb l'objectiu de planificar, de manera més fonamentada, les polítiques de joventut que es duran a terme durant la vigència del PLJ.

Cal tenir sempre present que la fase de diagnosi, en el si del PLJ, és un instrument perquè la planificació de les polítiques de joventut al municipi tingui més sentit, s'adeqüi millor a la realitat i es dirigeixi amb més precisió a allò que es pretén transformar. Per això una bona diagnosi no consisteix a acumular una gran quantitat de dades ni a aplicar determinades tècniques de recerca. Una bona diagnosi és aquella que respon millor a aquest objectiu de contribuir a orientar les polítiques de joventut del municipi.

Així doncs, una diagnosi ha de contenir necessàriament aquests elements:

- Analitzar de forma empírica (a través de l'observació de la realitat) la situació i les necessitats dels joves, així com les polítiques que els afecten en el municipi.
- Cal que aquestes anàlisis parteixin d'un plantejament previ que les doti d'intenció. Això significa que abans de començar l'anàlisi, cal pensar què s'analitzarà i com justificar-ho.
- Cal incorporar la visió de tots els agents que fan polítiques de joventut: polítics, personal tècnic i joves.
- Les anàlisis han de contenir una interpretació de la informació obtinguda (dades, discursos, documents, entrevistes...) que posi en relació allò observat amb el que s'ha proposat analitzar en el plantejament.
- Cal que l'anàlisi tingui unes conclusions en què es relacioni l'anàlisi de la situació de la joventut amb la de les polítiques. Aquest exercici ha de respondre a l'objectiu de manifestar de quina manera les polítiques estan responen (o no) a les necessitats detectades. Aquest punt és especialment rellevant, ja que és el que respon a la raó de ser de la fase de diagnosi: donar orientacions perquè el disseny de les polítiques de joventut del municipi s'ajusti millor a la realitat i respongui a les necessitats detectades.

En les pàgines següents es concreten les fases per elaborar una diagnosi i es donen indicacions de com abordar-les. El primer capítol es dedica al plantejament de la diagnosi. Al segon s'explica l'anàlisi dividit en dos moments: la realitat juvenil i les polítiques de joventut. Finalment, al capítol tercer s'explica com elaborar les conclusions de la fase de diagnosi a partir de la feina feta fins aquí. El document també consta d'annexos: en el primer annex es proposa un format per a l'informe de la diagnosi, el segon és un esquema del model proposat pas a pas que pot ser especialment útil per visualitzar la feina que s'ha de fer i, finalment, l'annex 3 recull uns exemples molt esquemàtics de com aplicar el model.

UNA PROPOSTA DE DIAGNOSI

En les properes pàgines es fa una proposta força detallada de com dur a terme una diagnosi. Les estratègies per fer una bona diagnosi són moltes i, si bé és cert que el model proposat és força flexible, cada municipi pot preferir utilitzar estratègies diferents per conèixer la situació de la gent jove i les polítiques que els afecten. Per tant, cal tenir en compte que

el model que es proposa no és de compliment obligat i que es poden fer diagnosis excel·lents sense seguir aquest patró.

En qualsevol cas, la proposta té una raó de ser: intenta corregir alguns dels problemes i dificultats amb què es troben actualment les diagnosis dels plans locals de joventut. Més de 10 anys, després de l'aprovació del Pla Nacional de la Joventut de Catalunya, s'han posat de manifest èxits i mancances de les polítiques de joventut. Sens dubte un d'aquests èxits és l'extensió del model del pla local de joventut, que ha contribuït a donar estructura i dotar de sentit i planificació les polítiques locals de joventut. Hi ha també aspectes per millorar. Pel que fa a les diagnosis dels PLJ, recentment l'Observatori Català de la Joventut ha dut a terme una anàlisi sobre la fase de diagnosi dels PLJ i la seva incidència en el disseny i l'avaluació de les polítiques. Les conclusions d'aquest estudi han posat en relleu aspectes que cal millorar amb l'objectiu de **fer les diagnosis més útils per al disseny de les polítiques de joventut**. El model de diagnosi que aquí es proposa sorgeix d'aquesta anàlisi que valora com s'han fet les diagnosis fins avui.

Tot seguit es destaquen algunes de les dificultats detectades i les solucions que pretén aportar el model que aquí es proposa:

- Es detecta una certa falta d'intencionalitat que guïi les anàlisis de la diagnosi. No hi ha una intenció sobre quina perspectiva s'adopta o quins temes semblen més determinants. Això provoca que les anàlisis de la realitat juvenil i el temps que s'inverteix per fer-les siguin excessius. La manca d'una intencionalitat prèvia també fa que les conclusions acostumin a ser disperses i que es quedin en un pla descriptiu.

*Per resoldre això, el model proposa fer un pas previ a l'anàlisi amb la intenció de dotar d'intencionalitat la diagnosi abans de posar-se a analitzar: **el plantejament de la diagnosi**. Aquest plantejament consisteix a pensar a través de la prioritització d'uns temes quins són els aspectes més determinants que cal que la diagnosi analitzi. Durant tot el procés es fa referència a aquests temes. D'aquesta manera es pretén centrar la diagnosi en allò que es considera més important, dotant-la d'intencionalitat al mateix temps que hauria de ser una manera de reduir el temps i recursos destinats a la diagnosi. En aquesta línia, la proposta exigeix que, al llarg de la diagnosi, les persones i els agents implicats en el pla prenguin decisions sobre què s'analitza i com fer-ho.*

- En les diagnosis dels PLJ, el pes de l'anàlisi de la realitat juvenil és molt superior a la visualització. Això fa que el tractament de les polítiques de joventut a la diagnosi sigui molt superficial. Si l'objectiu de la diagnosi és orientar, millorar i adequar les polítiques de joventut a la realitat i necessitat dels joves, tan important és l'anàlisi de la realitat com la de les polítiques de joventut.

*Aquest nou model vol **donar més importància a l'anàlisi de les polítiques de joventut**. Per fer-ho, es proposa canviar el nom de "visualització", que té una connotació molt superficial, pel d'"anàlisi de les polítiques de joventut" en què l'objectiu va més enllà d'identificar actuacions. A la proposta, l'anàlisi de la realitat té el mateix pes que el de les polítiques de joventut.*

- No acostuma a haver-hi un plantejament crític sobre quines tècniques utilitzar i com fer-ho per aconseguir la informació desitjada. Les tècniques de recerca emprades acostumen a ser sempre l'anàlisi de dades estadístiques (a través de l'Explotació de Dades Estadístiques) i els grups de discussió. Aquestes són, de fet, les tècniques que s'han anat proposant des de la Direcció General de Joventut.

*A fi d'**afavorir que s'utilitzin tècniques més idònies** per a cada pregunta d'anàlisi, el model proposat defineix una fase de plantejament metodològic en què cal escollir les tècniques o eines que s'han d'utilitzar en funció dels temes que es volen abordar i la perspectiva d'anàlisi. Per facilitar aquesta tasca, s'ha elaborat de manera complementària una guia d'eines per a la diagnosi (http://www.gencat.cat/joventut/guia_eines_analisi) en què s'explica la funció de les eines més indicades per analitzar la realitat juvenil i les polítiques de joventut.*

- Els tècnics i les tècniques de joventut acostumen a tenir moltes altres tasques simultànies a l'elaboració del pla i la seva diagnosi. Això fa que els recursos siguin limitats i que, sovint, plantejar-se com fer la diagnosi és més un problema que una oportunitat de repensar la mateixa feina.

*Amb la intenció que els professionals ho tinguin el més fàcil possible, la proposta **concreta molt els passos que cal seguir per fer la diagnosi**. D'aquesta manera, es pretén ajudar-los, es vol que perdin el mínim temps possible a decidir com fer-la i que vagin directament al gra.*

Cal insistir en la multitud d'estratègies que hi ha per plantejar la diagnosi i que responen a l'objectiu d'analitzar la realitat i les polítiques de joventut del municipi per orientar el disseny del PLJ. I totes aquestes estratègies són vàlides si contenen els elements bàsics esmentats anteriorment. El model que es proposa té la vocació de ser útil, de facilitar la tasca de l'elaboració de la diagnosi i de millorar-ne els resultats. En tot cas i tenint en compte les peculiaritats del món local, la proposta que ve a continuació pot ser útil tant per seguir-la pas a pas com per extreure'n algunes orientacions per a una estratègia diferent.

FER LA DIAGNOSI AMB LA PARTICIPACIÓ JOVE

La diagnosi es pot dur a terme fent participar els joves i les joves i els diversos agents de les polítiques de joventut. Fer la diagnosi de forma participativa pot aportar un afegit de qualitat en la mesura que ajuda a millorar les polítiques que se'n deriven, ja que contribueix a ajustar-les a les necessitats reals, amb més consens social i amb més coresponsabilització ciutadana. La participació pot ser una bona eina per aproximar-se al coneixement de la realitat i per implicar els diferents agents com a subjectes actius i protagonistes de l'acció transformadora. La gent jove ha de poder incidir en el procés de presa de decisions de tot allò que afecta les seves vides i per això és important entendre que la participació no consisteix en un moment puntual, sinó que és un procés d'aprenentatge que només es pot entendre amb la pràctica participativa. El diagnòstic participatiu també aporta a l'Administració noves formes de fer i de relacionar-se amb la ciutadania (en aquest cas els joves).

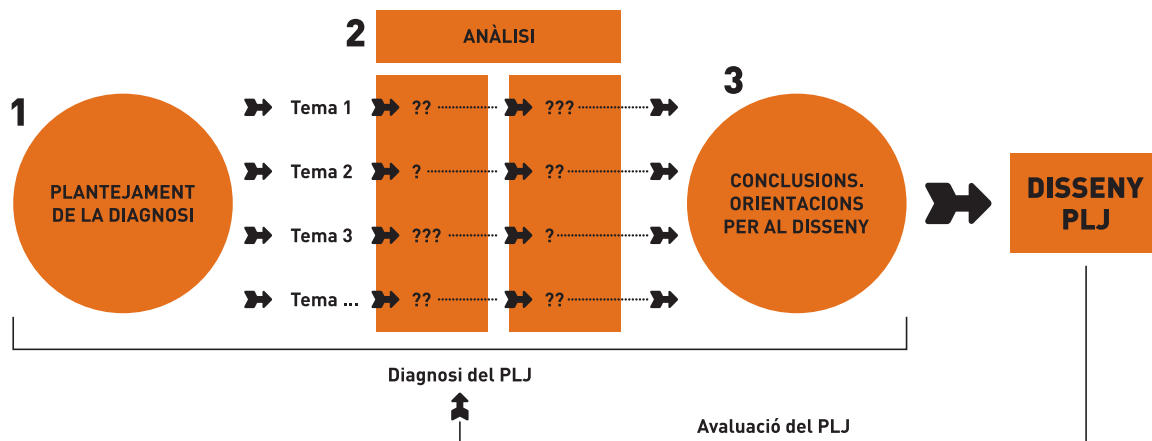
Una manera de dur-ho a la pràctica és fer un procés de participació, format per un conjunt de fases en què els diferents agents (polítics, professionals i, especialment, joves) construeixen conjuntament polítiques de joventut, des de la coresponsabilitat, amb capacitat d'incidència en allò que es decideix conjuntament i amb voluntat transformadora.

La fase de diagnosi és un moment clau on cal garantir la implicació de la gent jove de cara a la seva participació a les properes fases del procés del PLJ (el disseny, la implementació i l'avaluació). No té sentit, doncs, convocar els joves perquè vinguin una vegada i no tornar a comptar amb ells durant la resta del procés. D'aquí la importància que abans d'iniciar un procés de participació cal complir una sèrie de requisits bàsics per després no trobar-nos amb problemes. En aquest sentit, en la mesura que haguem incorporat els joves i els altres agents, la feina feta a la diagnosi servirà també per a un objectiu instrumental: la implicació en el PLJ dels diversos actors. Per això la diagnosi també pot incorporar uns objectius de procés que consisteixen a arribar a tots els agents i incorporar els seus interessos i visions, però sobretot procurar generar una implicació activa. Els resultats que s'obtenen són de tipus relacional: promoure el coneixement mutu entre els diferents actors implicats en el procés, generar hàbits de treball conjunt, enfortir la cohesió de grup, etc. I aquests seran uns factors determinants per a l'èxit del PLJ i de l'aplicació posterior de les polítiques de joventut al municipi.

PRESENTACIÓ DEL MODEL

El model proposat, tal com mostra l'esquema, consta de tres grans moments en l'elaboració de la diagnosi: el plantejament, l'anàlisi i les conclusions.

Esquema de la diagnosi del PLJ

- *El plantejament de la diagnosi.* Serveix per posar les bases de l'anàlisi posterior, identificant els àmbits prioritaris i decidint, de forma justificada, què s'analitzarà i què no. La diagnosi de la realitat juvenil i les polítiques de joventut podria ser una tasca inacabable, per això cal posar-hi límits (saber fins on es vol abastar) i prioritzar (seleccionar quins aspectes volem analitzar amb més profunditat).
- *L'anàlisi.* És el gruix de la feina de la diagnosi. Ha de contenir dues parts que es poden desenvolupar de forma simultània:
 1. *L'anàlisi de la realitat juvenil (ARJ).* Té l'objectiu de descriure quina és la realitat social dels i les joves i identificar-ne les causes i els condicionants socials. Serveix al mateix temps per conèixer quines són les necessitats i les demandes dels joves del municipi.
 2. *L'anàlisi de les polítiques de joventut (APJ).* Serveix per identificar quines són les polítiques que es duen a terme en el municipi i analitzar-ne el funcionament. Es tracta de valorar, per exemple, quins són els elements que condicionen (dificulten o faciliten) les polítiques de joventut, la relació entre els actors, la percepció dels joves respecte a aquestes, etc.
- *Les conclusions i les orientacions per al disseny.* La fase de diagnosi d'un PLJ no té sentit si no és per orientar les polítiques de joventut. Per fer això, cal posar en relació les necessitats i problemàtiques detectades (a través de l'ARJ) amb els instruments de polítiques existents o potencials (que podem conèixer a través de l'APJ), i extreure'n conclusions.

➔ 1. PLANTEJAMENT DE LA DIAGNOSI

Analitzar tots els aspectes de la vida dels joves i les polítiques que els afecten, encara que sigui des de l'àmbit municipal, és una tasca ingent. Per això, a l'hora d'elaborar l'ARJ cal decidir on posar els límits, amb quins aspectes centrar-se i quines són les prioritats d'anàlisi. Fer això, més que una renúncia, pot significar una oportunitat per dotar de sentit i intencionalitat l'anàlisi.

PRIORITZACIÓ

Per tant, abans d'entrar en matèria, cal fer un exercici d'identificar les prioritats i centrar l'anàlisi en els aspectes que es considerin més importants. Però escollir uns aspectes sempre implica introduir un criteri discrecional. Aquests criteris no resten rigor a l'anàlisi i en canvi, si s'expliquen i es justifiquen, contribueixen a posar sobre la taula la mirada amb què es vol aproximar a la realitat analitzada.

Com definir aquestes prioritats? Sobre quins elements cal decidir què es considera més important? Des de la realitat de cada municipi, hi ha moltes maneres de definir prioritats.

UNA PRIMERA FOTOGRAFIA

Per ajudar a emmarcar la diagnosi i definir les prioritats, es pot fer una primera i breu fotografia de la situació de la gent jove al municipi. Aquest exercici ha d'ajudar tant per confirmar situacions ja conegudes com per posar de manifest problemes o situacions que es desconeixien. Per tenir aquesta fotografia inicial, es poden utilitzar diferents eines i estratègies:

- Un recull breu de dades sobre les característiques sociodemogràfiques del municipi i de les persones joves.
- Entrevistes exploratòries a persones de referència que poden aportar informació de la situació dels joves i de les polítiques de joventut.
- Elaboració d'un sociograma dels actors principals de les polítiques de joventut, les relacions que hi ha entre ells i les influències que exerceixen.

COM PRIORITZAR?

La fotografia inicial ofereix orientacions sobre problemàtiques dels i les joves del municipi i sobre debilitats i fortaleces de les polítiques de joventut. A partir d'aquí, cal fer un pas més per decidir quins temes es tractaran de forma prioritària a la diagnosi. Aquesta priorització ha de servir per orientar la diagnosi cap aquells temes que es creuen més importants. Per prendre aquesta decisió cal tenir en compte:

- Les necessitats expressades pels joves. Si es vol fer un PLJ amb la participació dels joves és molt important que intervinguin en aquest moment de priorització.
- La feina feta anteriorment en polítiques de joventut pot revelar aspectes en què és més prioritari intervenir i, per tant, analitzar. En cas de tenir un PLJ anterior, la seva avaluació pot ser un element fonamental per la diagnosi.

- El PNJCat com a inspiració per centrar-nos en aquells aspectes que defineixen la seva missió.
- El pla comarcal de joventut i l'anàlisi de polítiques locals també pot orientar sobre temes en polítiques de joventut rellevants per a la comarca i els seus municipis.
- El programa de l'equip de govern del municipi i el regidor/a responsable poden assenyalar prioritats.
- El criteri dels tècnics i tècniques experts sobre on cal posar els esforços.

A partir d'aquí, cal prioritzar els temes que, tal com mostra l'esquema, han de servir de fil conductor de l'anàlisi. Aquesta tria de temes cal que estigui ben justificada i fonamentada. Això pot ser una oportunitat per incorporar al procés del PLJ els agents que fan polítiques de joventut al municipi (polítics, professionals i, especialment, joves) utilitzant la participació. Si els agents s'impliquen des del principi, serà més fàcil elaborar una diagnosi que posteriorment serveixi per transformar o canviar alguna situació.

Per incorporar la gent jove en el procés es poden crear espais, com ara un "grup motor": un grup de treball reduït format per joves (o fins i tot es pot ampliar a altres actors del municipi) que participin activament i regularment en tot el procés de diagnosi. El grup motor assumeix la coresponsabilitat i el protagonisme en la dinamització del procés, i juga un rol de lideratge.

De tots aquests elements que s'han apuntat, es pot extreure si la/les prioritat/s per a l'anàlisi ha de ser algun àmbit concret de la vida dels joves en el municipi, com l'educació o l'habitatge i/o altres factors més transversals com la immigració, les desigualtats socials o la pèrdua de població jove.

En qualsevol cas, en el plantejament cal explicar quins són els temes que es decideix prioritzar i el perquè. Cal justificar la priorització.

UNA MICA DE TEORIA

Un recurs que pot ser d'ajuda per acabar de definir els temes prioritzats i argumentar-ne l'interès és el coneixement teòric previ: saber què s'ha dit amb anterioritat sobre aquests temes. No cal elaborar un marc teòric extens. Només es tracta de tenir unes referències teòriques que ajudin a entendre quins elements cal tenir en compte a l'hora d'analitzar el fenomen a estudiar. Habitualment, el que trobarem són estudis i reflexions que no fan referència al nostre municipi en concret, sinó a un àmbit més gran (Catalunya, Espanya, les societats occidentals, etc.).

Per fer-ho tenim diversos recursos:

- El mateix PNJCat aborda diversos eixos que afecten la vida dels i les joves i conté una anàlisi que pot servir per orientar-nos.
- L'Observatori Català de la Joventut (www.gencat.cat/joventut/observatori) elabora i publica informes sobre els aspectes que poden ser objecte d'estudi a l'ARJ.¹
- L'E-Joventut, espai virtual de recursos per a les polítiques de joventut (www.gencat.cat/joventut/ejoventut), disposa d'un cercador de recursos per temes que pot ser molt útil tant per trobar documentació, com experiències, altres programes, etc.

¹ És especialment recomanable consultar les publicacions de la col·lecció Aportacions en què es recullen en format breu els principals resultats de les recerques de l'OCJ.

- El coneixement pràctic de la mateixa comunitat pot ser molt útil per desenvolupar i concretar allò que es vol analitzar.
- Altres informes, estudis, seminaris...

➔ 2. L'ANÀLISI

Un cop formulats i definits els temes prioritaris cal atendre a una doble anàlisi. D'una banda, cal identificar i comprendre les necessitats i problemàtiques que tenen els joves, donant resposta a allò que passa al municipi amb la gent jove sobre els temes plantejats, i per què passa. És el que coneixem per l'anàlisi de la realitat juvenil (ARJ). Però cal també analitzar de quina manera es dona resposta a les necessitats i problemàtiques en el moment en què són detectades. És el que s'anomena anàlisi de polítiques de joventut (APJ).

En aquest document es presenta l'ARJ i l'APJ per separat per explicar de forma més clara les diferències entre una anàlisi i l'altra. Però és perfectament possible plantejar i presentar les anàlisis de forma simultània. De fet, moltes de les tècniques de recerca, de les consultes i de les tasques que requereixen l'ARJ i l'APJ es poden fer conjuntament, per exemple: si es decideix fer un taller amb joves, se'n pot extreure informació tant per l'ARJ com per l'APJ, o si s'entrevista un expert, és lògic fer-li preguntes que aportin informació per a les dues anàlisis.

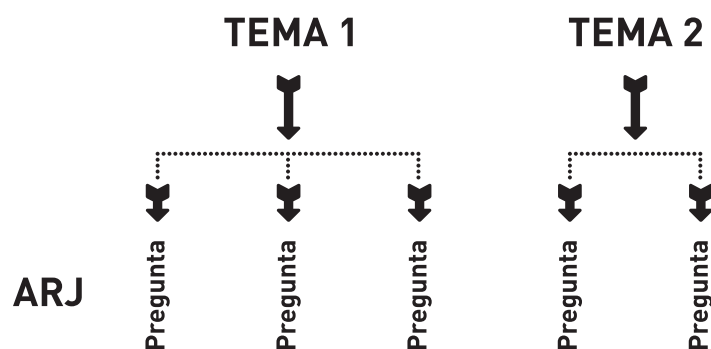
2.1. L'ANÀLISI DE LA REALITAT JUVENIL (ARJ)

Es tracta d'obtenir informació i analitzar-la per fer una aproximació, en relació amb els temes prioritzats, a les condicions de vida dels joves del municipi, els seus problemes i necessitats, identificant-ne les causes i els efectes.

2.1.1. Plantejament de l'ARJ

Les preguntes

El primer que cal fer és tenir clar què es vol analitzar. En aquest cas hi ha força feina feta, ja que en el punt anterior s'ha definit quins són els temes que es tractaran a la diagnosi. Però cal concretar més i orientar el tema a l'ARJ. Per fer-ho, una opció és desenvolupar cadascun dels temes prioritaris identificats en dues o tres preguntes que facin referència a la situació de les persones joves. L'anàlisi consistirà a intentar respondre aquestes preguntes. Són, per tant, preguntes que concreten la intenció general que s'ha expressat en els temes prioritzats.

El plantejament metodològic

Fins aquí s'ha treballat "què" analitzar. El plantejament metodològic ajuda a definir "com" analitzar-ho i, en el cas d'un diagnòstic participatiu, "amb qui": quin serà el grau d'incidència dels diferents agents que participen al procés. Per això és absolutament necessari tenir molt en compte quins són els objectius d'anàlisi a l'hora de pensar la metodologia. Es tracta d'escollir les millors eines d'anàlisi per respondre a les preguntes i als objectius plantejats.

És el moment de decidir quines tècniques de recerca s'utilitzaran. Les tècniques són eines que serveixen per extreure informació de la realitat. De la mateixa manera que les eines d'un hort, cada tècnica de recerca té una funció determinada, serveix per a una funció determinada i no per a una altra.

Així doncs, com seleccionar les tècniques més adequades als nostres propòsits? L'Observatori Català de la Joventut ha elaborat una guia de tècniques especialment pensada per orientar a l'hora de seleccionar les tècniques en funció dels objectius i les preguntes plantejades. Aquesta guia es pot consultar en línia:

http://www.gencat.cat/joventut/guia_eines_analisi

En tot cas, un cop seleccionades les tècniques, a l'informe de l'ARJ cal explicitar quines tècniques s'utilitzen i el perquè, és a dir, explicar de quina manera les tècniques utilitzades contribueixen a respondre als objectius plantejats.

2.1.2. Recollida d'informació i estructuració

Aquesta és la part empírica de l'ARJ. És el moment on es posen els objectius teòrics en contacte amb la realitat observable.

Les tècniques de recerca ajuden a recollir informació, però aquesta cal que estigui ordenada. En aquest punt cal decidir com estructurar la informació recollida per tal que aquesta ajudi a respondre als objectius d'anàlisi.

Una bona manera d'ordenar la informació recopilada és a través de les preguntes que s'han formulat al desenvolupar cadascun dels temes. Però aquesta no és l'única manera de fer-ho. Una altra forma possible i habitual d'estructurar la recollida d'informació és a través d'eixos substantius (educació, treball, cultura, habitatge...). En tot cas, és recomanable fer l'esforç de no organitzar la informació en funció de les tècniques utilitzades per obtenir-la (per exemple: qualitativa, quantitativa). D'aquesta manera forcem a creuar i complementar els resultats obtinguts amb les diverses tècniques. Així s'obtenen diverses visions del mateix fenomen i això contribueix a obtenir una visió més completa d'allò que s'analitza.

Un cop definida aquesta estructura sistemàtica d'organitzar la informació, serà molt més fàcil ordenar tot allò que es pot extreure de les dades existents, les entrevistes, els grups de discussió o els tallers.

2.1.3. Interpretació

Les dades o els continguts d'una entrevista no acostumen a donar resposta directa als objectius o preguntes de recerca. Per fer-ho cal interpretar la informació obtinguda. Aquest és un moment especialment important, ja que les dades o els continguts de les entrevistes no responen per si a les preguntes que s'han formulat. Cal agrupar la informació, donar-li coherència i interpretar-la.

Si s'han seguit els passos anteriors, el moment de la interpretació serà molt més senzill perquè es tenen els temes i preguntes a què respondre, es coneixen les referències teòriques, s'haurà obtingut informació dirigida a respondre a aquests objectius i, a més, aquesta informació estarà sistematitzada i ordenada.

De totes maneres, la interpretació no és mai una tasca mecànica, no es poden donar receptes universals per interpretar. Aquest moment consisteix a procurar lligar la informació obtinguda en les anàlisis amb allò que hem plantejat que cal respondre. Pot ser útil recórrer al marc teòric utilitzat perquè això ajudarà a vincular els resultats amb debats més generals. També pot ser útil tenir en compte criteris de judici que ajudin a discernir i valorar els fenòmens observats. En aquest sentit, és en la interpretació on es pot donar relleu a la pròpia mirada crítica. La interpretació, en tot cas, sempre demana una certa dosi de creativitat.

Tot i que sigui una fase a part, es pot anar intercalant la interpretació amb les dades i la informació primària obtinguda. D'aquesta manera no es mostren les dades despullades, sinó que es doten de significat.

2.2. L'ANÀLISI DE LES POLÍTIQUES DE JOVENTUT (APJ)

Per tenir una diagnosi completa, no sols cal conèixer la realitat dels joves del municipi, cal també analitzar quines són les polítiques que van adreçades a la població jove. D'aquesta manera la anàlisi tindrà informació sobre les necessitats de la gent jove i sobre els recursos que hi ha –i els que no hi ha– per fer front a aquestes necessitats. Aquesta informació ha de ser molt útil per a la fase de disseny del PLJ on caldrà formular objectius i pensar àmbits d'actuació a partir de les necessitats i els recursos disponibles.

Com ja s'ha anat dient, totes les fases de la planificació (diagnosi, disseny i avaluació) han d'estar interrelacionades. Mantenir aquesta relació permet orientar millor les polítiques, però també simplifica i ajuda a estalviar temps a l'hora d'elaborar cadascuna de les fases. En aquest cas, si s'ha anat avaluant el PLJ anterior, l'avaluació serà molt útil per plantejar l'APJ. Una avaluació sistemàtica pot aportar pràcticament tota la informació que cal en l'anàlisi de les polítiques de joventut del municipi.

Com sabem, les polítiques de joventut que afecten la gent jove no són només aquelles que es desenvolupen des de la regidoria de joventut. Per això, en el moment de la recollida de la informació de les polítiques que cal analitzar, s'ha de tenir en compte tant les polítiques impulsades i elaborades des de la regidoria de joventut com les d'altres àrees i/o regidories de l'ajuntament on les persones joves són uns dels principals destinataris. Més enllà de l'ajuntament, també cal considerar les polítiques d'altres administracions que treballen des dels diferents nivells territorials (nacional, supramunicipal i municipal) com a possibles programes i actuacions dels consells comarcals, diputacions o la Generalitat. Alhora, cal analitzar aquelles actuacions que sorgeixen de la societat civil (associacions, plataformes, grups de joves...), de les diferents institucions públiques i privades (col·legis de professionals, observatoris, universitats, agents del tercer sector...) com, fins i tot, dels diferents agents que intervenen en el sistema econòmic (caixes, empreses...).

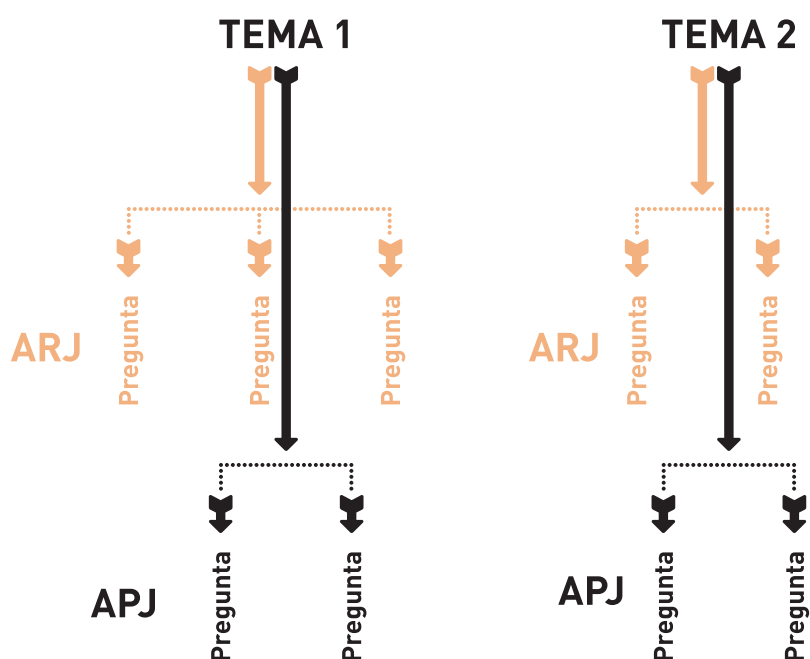
2.2.1. Plantejament de l'APJ

De la mateixa manera que en l'ARJ s'ha de prioritzar què analitzar amb deteniment, a l'APJ també caldrà decidir quines són aquelles polítiques o aquells aspectes de les polítiques que es vol analitzar amb més profunditat. Per això, cal fixar-se, una altra vegada en els temes que s'han prioritzat en el plantejament de l'anàlisi, per exemple: si s'havia prioritzat l'emancipació residencial, serà lògic que l'APJ es detingui a veure com les polítiques

d'habitatge contribueixen a l'emancipació o la dificultat; o bé si es proposava analitzar les desigualtats socials entre els joves, a l'APJ interessarà posar l'èmfasi en si les polítiques de joventut del municipi contribueixen a combatre aquestes desigualtats.

Les preguntes

El plantejament de l'APJ ha de ser senzill en la mesura que, pràcticament, pot venir donat com a conseqüència del plantejament general de la diagnosi i de l'ARJ. Cal fer tan sols l'exercici de preguntar-se com detectar aquelles polítiques que poden ser especialment rellevants per als temes prioritzats. De nou, tal com s'ha fet a l'ARJ, es poden concretar els temes a través d'unes preguntes. En aquest cas, aquestes no es referiran a la realitat de les persones joves, sinó a les polítiques. Aquest és un exercici que ha d'ajudar a concretar què analitzar; quines polítiques observar i sota quina perspectiva.

El plantejament metodològic

En aquest punt cal reflexionar sobre quins són els millors instruments per recollir la informació necessària. Tal com s'ha fet a l'ARJ, en funció de les preguntes formulades, cal seleccionar les tècniques que poden ajudar millor a respondre-les. Per seleccionar-les es pot recórrer a la guia de tècniques:

http://www.gencat.cat/joventut/guia_eines_analisi

En el cas de l'APJ, el més probable és que s'acabi recollint informació a través de dues vies:

- Informació documental
 - Avaluació del PLJ i el mateix PLJ anterior.
 - Memòries, plans estratègics, planificacions de l'àrea de joventut o altres àrees de l'ajuntament i altres institucions.
- Informadors clau

Una part important de la informació necessària es pot extreure de les persones implicades en les polítiques de joventut (com tècnics/ques i regidors/es de joventut i altres àrees o institucions, membres d'organitzacions, grups de joves...) a través de qüestionaris breus, entrevistes, grups de discussió, tallers, etc.

En la majoria de casos, recollir informació sobre les polítiques de joventut al municipi no ha de ser gaire complicat. Probablement des de l'àrea de joventut es disposa d'una gran part de la informació i, si més no, es gaudeix d'una posició privilegiada per saber on es troba i anar-la a buscar. El que sí que cal és ordenar tota aquesta informació i intentar recollir-la de forma objectiva.

2.2.2. Recollida d'informació i estructuració

Quina informació?

Si en el plantejament s'ha reflexionat sobre les prioritats, serà més fàcil decidir quina és la informació més rellevant. Un cop seleccionats els àmbits prioritaris, el que pot ser interessant recollir dependrà de cada actuació i dels aspectes que s'hagin identificat com a prioritaris per a l'APJ. De totes maneres, a tall d'orientació, de les diverses polítiques i actuacions, es poden tenir en compte els aspectes següents:

- Nom de l'actuació
- Programa del qual forma part (on s'emmarca) i àmbit (o eix)
- Institució, àrea responsable i/o persona responsable de l'actuació
- Objectius de l'actuació
- Descripció tècnica de l'actuació (en què consisteix)
- Destinataris: potencials i reals (població diana) (a qui s'adreça)
- Agents que intervenen i metodologia de treball (amb qui ho fan i com es coordinen)
- Durada i temporització
- Recursos (RH, econòmics i infraestructurals)
- Avaluació (resultats obtinguts, aspectes que han canviat després de la seva aplicació, reorientacions, etc.)

A part de recollir polítiques i programes concrets, pot ser interessant a l'hora de conèixer les potencialitats de les polítiques de joventut identificar quins són, en general, els recursos disponibles. Entre aquests, es pot tenir en compte:

- Recursos humans (persones que treballen a l'àrea de joventut o en altres àrees en relació amb les polítiques de joventut al municipi, així com treballadors d'altres organitzacions)
- Recursos econòmics (pressupost destinat)
- Recursos d'infraestructures (espais físics, recursos virtuals, de comunicació...)
- Recursos relacionals o de xarxa (capacitat de col·laboració o incidència a altres àrees, organitzacions...)

Com estructurar la informació recollida?

Com en l'ARJ, és important tenir una manera de sistematitzar la informació recollida. No hi ha una sola manera de fer-ho, per tant, cal escollir aquell sistema que sigui més útil. En fer-ho, es pot tenir en compte que aquesta estructuració servirà per facilitar la interpretació de la informació que s'ha recollit.

Una bona idea és mantenir el mateix criteri d'estructuració de la informació que s'ha fet servir a l'ARJ. D'aquesta manera, en la fase de les conclusions de la diagnosi, serà més directe posar en relació les necessitats detectades a l'ARJ amb l'anàlisi de polítiques de l'APJ.

2.2.3. Interpretació

Com en el cas de l'ARJ, no té sentit recollir informació sense interpretar-la, sense fer-hi una mirada crítica per extreure'n idees que es puguin millorar. Per això, un cop recollida i sistematitzada la informació, cal analitzar-la. Per fer-ho, es pot recórrer una altra vegada a les preguntes d'anàlisi formulades al principi de la fase de diagnosi. Seguint aquestes preguntes es manté la unitat d'interpretació a tota la fase de diagnosi i serà més fàcil després vincular l'ARJ i l'APJ.

Un altre aspecte que cal tenir en compte a l'hora d'interpretar el que s'ha anat observant respecte a les polítiques de joventut del municipi, són els principis rectors del PNJCat. És a dir, analitzar si les polítiques adreçades als joves del municipi segueixen els criteris de participació, transformació, integralitat i qualitat.

➔ 3. CONCLUSIONS. ORIENTACIONS PER AL DISSENY DEL PLA LOCAL DE JOVENTUT (PLJ)

En les conclusions és on es recullen els fruits de tota la feina feta fins al moment, ja que és quan s'afronta la funció primordial de la diagnosi: treure conclusions per enfocar el disseny del PLJ.

Les conclusions consisteixen a posar en relació, de forma coherent, les problemàtiques o necessitats detectades, les causes que s'han identificat, els recursos amb els quals es treballarà i les oportunitats d'acció que se'n deriven.

Per tant, és el moment d'intentar respondre a aspectes com ara:

- Quines són les principals problemàtiques i necessitats de la població juvenil i quines en són les principals causes i efectes?
- De quina manera s'està actuant en relació amb aquestes problemàtiques?
- Els recursos/les actuacions que s'implementen al territori responen als problemes o les necessitats que s'han detectat? Per tant, sobre quins problemes no s'està actuant?
- Els recursos/les actuacions analitzats actuen sobre els efectes o les causes dels problemes i les necessitats que s'han detectat? Es fa de manera efectiva? En quins aspectes?
- Quins són els principals factors del context que afecten el desenvolupament de les polítiques de joventut (oportunitats, amenaces, fortaleces i debilitats).
- La manera de treballar amb les altres àrees de l'ajuntament, amb altres institucions i els joves és la idònia?

Les conclusions amb la participació jove

Si s'ha optat per fer la diagnosi de forma participativa, aquest moment és clau. D'una banda, per consensuar de forma conjunta amb la gent jove i tots els agents implicats tot el que han portat les anàlisis a través de les percepcions dels protagonistes del procés. D'altra banda, aquest també és un moment per obrir el procés i incorporar la veu d'aquells altres joves que normalment no participen (més enllà "dels de sempre") per promoure les diferents xarxes, i crear les condicions perquè els joves siguin els protagonistes i els futurs agents transformadors.

Per això, un requisit molt important en aquesta etapa és garantir la diversitat de discursos: No es prioritza tant assolir una gran representativitat dels joves del municipi, sinó més aviat trobar discursos significatius que aportin informació rellevant de la realitat dels diferents joves del municipi. És important fer un esforç addicional per arribar a aquelles persones joves que no acostumen a participar en els canals tradicionals de la participació (entitats), així com per integrar en el procés aquells col·lectius que estan habitualment poc representats: dones joves, nois i noies immigrants, joves amb nivells baixos d'educació formal, etc.

Si l'objectiu és arribar al major nombre de gent jove possible i amb la màxima pluralitat de participants, cal assegurar la transparència, la informació, la difusió i la devolució del procés. Cal pensar en com arribar a cadascuna de les persones joves del municipi i ser conscient que els canals han de ser diferents en funció de qui és el destinatari, perquè participin. En aquest moment cal utilitzar tècniques participatives que permetin justament aconseguir els objectius que es plategen en aquesta fase.²

Conclusions: la diagnosi en el disseny del PLJ

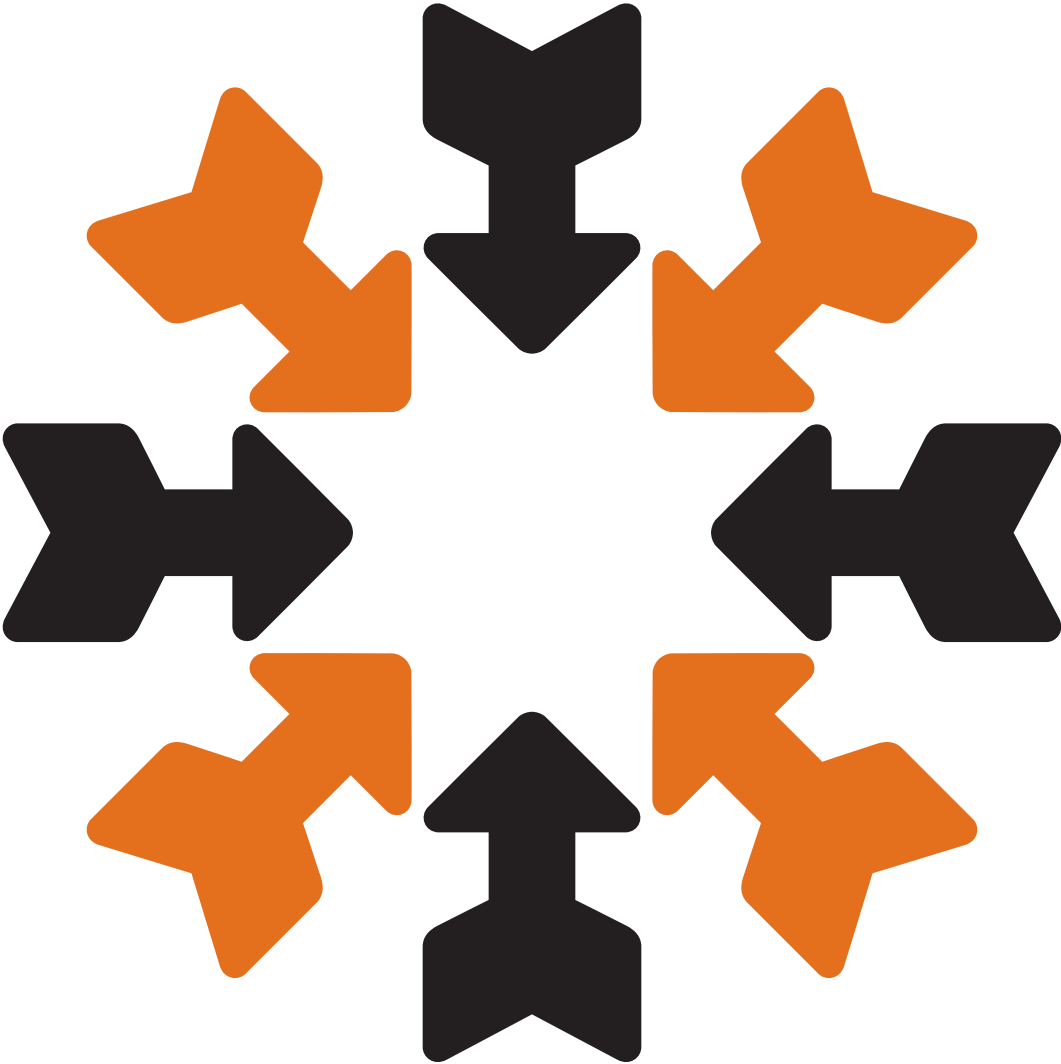
El fet que s'hagi optat per fer una diagnosi amb participació o no, és en el moment de les conclusions quan cal recollir les aportacions de l'ARJ i l'APJ, posar-les en comú i treure conclusions sobre els aspectes que intervenen en els temes analitzats. La naturalesa de les anàlisis i l'exercici de les conclusions permetran veure si les actuacions que s'estan duent a terme són les més adequades en relació amb les necessitats o problemàtiques que tenen els joves del municipi i respondran a si cal continuar fent les actuacions que estem desenvolupant, si cal modificar-les, deixar-les de fer, i si cal dissenyar i planificar-ne de noves. D'aquesta manera, es dóna una resposta ben fonamentada a les prioritats detectades i s'enfoca l'acció cap a allò que cal fer per afrontar-les. Per tant, en plantejar aquest tipus de qüestions, les conclusions conviden a pensar en la fase de disseny.

Per fer-ho de forma sistemàtica es poden utilitzar eines com el DAFO, els tallers de participació, l'arbre de problemes, etc.³

²Una de les tècniques més comunes són els tallers de participació. Vegeu la guia de tècniques: http://www.gencat.cat/joventut/guia_eines_analisi.

³Vegeu la guia de tècniques: http://www.gencat.cat/joventut/guia_eines_analisi.

ANNEXOS

➔ **ANNEX 1. L'informe de la diagnosi del PLJ**

La culminació de qualsevol procés de recerca acostuma a ser l'elaboració d'un informe. Com és lògic, l'informe es va elaborant a mesura que es va avançant en les diferents fases, tant el plantejament com l'anàlisi i les conclusions. No cal esperar al final. L'informe és el document en què es recullen el plantejament, els procediments i els resultats de les anàlisis.

En aquest cas, l'informe pot constar de:

PLANTEJAMENT

Cal explicitar quin és el plantejament de partida a l'hora d'afrontar la diagnosi del PLJ. En aquest apartat cal formular les preguntes d'anàlisi, explicar-les i justificar-ne l'interès.

L'ANÀLISI⁴

ARJ

- *El plantejament* és on s'explica com s'afronta l'ARJ, els objectius que es persegueixen i el plantejament metodològic, a més de donar una visió general del que es vol analitzar.
- *La presentació de resultats* és on figuren els resultats de l'ARJ que, en definitiva, intenten respondre als objectius i les preguntes del plantejament. En aquest punt es poden presentar les dades i la informació i fer-ne la interpretació. La presentació de resultats cal que tingui un ordre que pot coincidir amb l'estructuració que s'ha seguit per a la recollida de la informació.
- *Les conclusions* compleixen els aspectes més destacats de l'anàlisi. Haurien d'estar orientades a respondre les preguntes exposades en el plantejament de la diagnosi. També és un bon moment per posar en relleu allò que no s'ha pogut analitzar.

APJ

- *El plantejament*, de la mateixa manera que a l'ARJ, és on s'exposen els àmbits prioritaris d'anàlisi i la manera de dur-ho a terme.
- *La presentació de resultats* és el gruix de l'APJ i és on es descriuen els resultats de l'anàlisi de les diverses polítiques de manera estructurada (es pot seguir la mateixa estructura que s'ha utilitzat per recollir la informació). Tal com s'ha fet a l'ARJ, si fem la interpretació a mesura que presentem la informació recollida, la lectura serà més interessant i amena.
- *Les conclusions*, també com a l'ARJ, és on es recullen els aspectes més destacats a partir de les preguntes d'anàlisi.

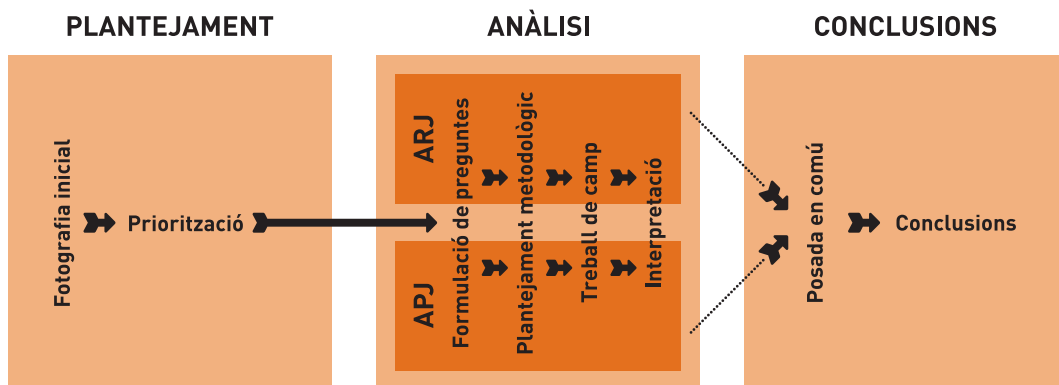
⁴El contingut de l'ARJ i l'APJ es pot presentar per separat o de manera conjunta segons es cregui més oportú.

CONCLUSIONS. ORIENTACIONS PER AL DISSENY DEL PLJ

- És on es relaciona l'ARJ amb l'APJ i, per tant, es posa en relleu quina és la correspondència entre les necessitats o les problemàtiques dels joves amb les polítiques i els recursos disponibles. És un espai fonamental perquè la diagnosi contribueixi realment a orientar el disseny de les polítiques del nou PLJ que s'està elaborant.

➔ ANNEX 2. La diagnosi pas a pas

L'esquema següent mostra els diversos passos que cal tenir en compte en l'elaboració de la diagnosi. Tal com es reflecteix a la imatge, és especialment interessant fer les dues anàlisis de forma simultània, ja que el plantejament metodològic i el treball de camp poden ser totalment compartits per les dues anàlisis.

➔ **ANNEX 3. Exemples**

A continuació es presenten uns exemples de com plantejar una diagnosi. Són exemples ficticis i, per tant, no s'han dut a terme. Això fa que no hi hagi resultats i que no es puguin interpretar. El que hi ha, doncs, són exemples del plantejament de la prioritització, les preguntes, el plantejament metodològic i l'estructuració de la informació.

EXEMPLE 1: **Municipi petit on es prioritza l'actuació en un únic tema**

Priorització

En el plantejament de la diagnosi s'ha pogut veure que hi ha la sensació (compartida tant per diversos experts com per l'equip de govern) que els joves marxen del municipi a viure a pobles i ciutats més grans. Les primeres dades consultades, en la visió inicial, confirmen que el municipi ha perdut població jove, tot i que hi ha hagut un augment relatiu de la població jove d'origen immigrant. Així, doncs:

- **Tema:** La pèrdua de població jove al municipi

Tant els joves consultats com altres agents consideren que aquest és un tema molt important per al municipi, ja que pot condicionar el seu futur.

Preguntes per a l'ARJ i l'APJ

Preguntes per a l'anàlisi de la realitat juvenil (ARJ)

Pregunta ARJ 1. Quants joves han marxat del municipi en els últims 10 anys i quants hi han arribat? Quin perfil social tenen aquests joves?

Pregunta ARJ 2. Quins són els motius pels quals els joves abandonen el municipi? Què troben a faltar? Què busquen a fora?

Preguntes per a l'anàlisi de les polítiques de joventut (APJ)

Pregunta APJ 1. La pèrdua de població jove és percebuda pels diferents agents de les polítiques de joventut com un problema que han d'afrontar les polítiques de joventut?

Pregunta APJ 2. Quines polítiques i actuacions (en el camp del treball, l'habitatge, l'oferta cultural i d'oci, etc.) s'estan duent a terme en el municipi per donar oportunitats als joves a quedar-s'hi?

Pregunta ARJ 3. Quina és la valoració que fan els diversos agents implicats de l'efectivitat d'aquestes polítiques?

Plantejament metodològic

En funció de les preguntes plantejades, tant a l'ARJ com a l'APJ, pel que fa al tema de la pèrdua de població jove al municipi, es creu oportú utilitzar aquestes eines:

- **Anàlisi de dades estadístiques secundàries:** Les dades del padró municipal i de l'estadística de variacions residencials (Idescat) ajudaran a quantificar el fenomen de la pèrdua de població al municipi. Amb aquestes dades també podem fer una aproximació al perfil del jove que ha abandonat el municipi (segons nacionalitat, edat, sexe...).
- **Delphi:** El Delphi es pot dur a terme a diversos àmbits tècnics municipals. S'hi poden incloure preguntes sobre el fenomen de la pèrdua de població jove al municipi (d'aquesta manera els experts poden tenir coneixements sobre els motius dels joves per abandonar el municipi). També hi poden haver preguntes que permetin recollir informació sobre les actuacions dutes a terme i la valoració que se'n fa.
- **Arbre dels problemes:** Es planteja tancar la diagnosi amb una jornada on reunir els diferents agents a través de la tècnica de l'arbre dels problemes, revisar les respostes que l'anàlisi ha aportat a les preguntes plantejades i pensar en possibles solucions. Aquest plantejament ha de contribuir a recollir més informació sobre les percepcions i vivències dels diversos agents i començar a orientar cap on pot anar la fase de disseny del PLJ.

Estructuració de la informació

En aquest cas, mentre recollim la informació a través de les eines que s'acaben de descriure, es pot anar estructurant en funció de les preguntes formulades:

Pregunta ARJ 1

Pregunta ARJ 2

Pregunta APJ 1

Pregunta APJ 2

Pregunta APJ 3

Altres aspectes d'interès

EXEMPLE 2: **Municipi mitjà on es prioritzen dos temes**

Es tracta d'un municipi mitjà on es prioritzen dos temes per tractar amb profunditat en la diagnosi del PLJ.

Com que, en la majoria de casos, les diferents tècniques i eines de recollida d'informació poden servir per als diferents temes que es proposen abordar en la diagnosi, en primer lloc, es defineixen els temes i les preguntes, i, en segon lloc, es fa un sol plantejament metodològic per als dos temes prioritzats.

Priorització

En aquest municipi s'identifiquen dos temes que cal prioritzar en la diagnosi:

• Tema 1: Les dificultats en la transició escola-treball

Un dels principals problemes de la joventut catalana és l'atur, ja que més del 40% dels joves de 16 a 24 anys es troben en aquesta situació. D'altra banda, la irrupció del fenomen Ni-ni, tan recurrent en els mitjans de comunicació, posa en alerta als responsables de les polítiques de joventut sobre la gravetat d'aquesta problemàtica. En la fase inicial de la diagnosi, en la qual es van analitzar algunes dades de caràcter general, se'n van observar algunes que indiquen que aquesta problemàtica s'està produint en el nostre territori: hi ha un augment significatiu de l'atur entre la població d'entre 16 i 20 anys del municipi i, en la mateixa franja de població, es destaca un nombre important de persones que han acreditat només l'ensenyament secundari obligatori i fins i tot un bon percentatge que no l'arriben a acreditar.

Tant els joves consultats –alguns d'ells afectats directament pel problema– com altres agents, consideren que aquest és un tema molt important per al municipi i que resulta prioritari que des de l'Administració pública es pugui actuar en aquest sentit, per la qual cosa decidim estudiar amb més profunditat aquest tema.

• Tema 2: Problemes de cohesió social al municipi

La configuració territorial del municipi i el model de creixement que s'ha produït en els darrers anys han comportat una estructura social tal que està tenint conseqüències en la cohesió social del municipi. De l'anàlisi preliminar fet, trobem les dades següents:

El municipi consta de 12 nuclis residencials, un nucli urbà on resideix el 20% de la població i 11 urbanitzacions residencials on viu l'altre 80%. La distància de moltes d'aquestes urbanitzacions al nucli urbà, on hi ha la majoria de serveis públics (ajuntament, centre cívic, CAP, IES, etc.), és bastant gran. Aquestes urbanitzacions, configurades per residències que fins fa poc eren d'estiueig, han atret la major part del creixement demogràfic del poble, bàsicament població catalana o espanyola provinent de la primera corona metropolitana de Barcelona. Les persones joves que viuen en aquestes àrees utilitzen els serveis públics del municipi, sobretot l'IES i puntualment els altres, però la vida social la desenvolupen a les urbanitzacions mancades de serveis.

En el cas del nucli urbà, la major part de la població és autòctona del municipi. Tanmateix, al nucli urbà és on la població d'origen estranger, sobretot la magrebina i la llatina, ha establert la seva residència. Malgrat que no hi ha conflictes explícits o extraordinaris entre la població, els diferents agents consultats han manifestat que tot plegat dificulta el

desenvolupament sociocultural del municipi i que posa en crisi el sentiment d'arrelament al poble.

Preguntes per a l'ARJ i l'APJ

• Tema 1. Les dificultats en la transició escola-treball

Preguntes per a l'anàlisi de la realitat juvenil (ARJ)

Pregunta ARJ 1. Quina ha estat l'evolució de l'atur i qui n'ha sortit més afectat (perfil social del jove aturat, sectors econòmics) al municipi?

Pregunta ARJ 2. De quina manera la situació educativa (nivell educatiu, fracàs escolar...) dels joves del municipi contribueix al fenomen de l'atur?

Pregunta ARJ 3. Quines són les causes específiques relacionades amb el nostre territori que poden explicar les deficiències educatives i les dificultats d'inserció al mercat laboral?

Preguntes per a l'anàlisi de les polítiques de joventut (APJ)

Pregunta APJ 1. Quins són els resultats de les actuacions en matèria d'inserció laboral al municipi? Tenen incidència sobre l'estructura econòmica del municipi?

Pregunta APJ 2. Les polítiques municipals en matèria d'educació (reglada i no reglada) tenen en compte les dificultats d'inserció laboral? Quins resultats obtenen?

• Tema 2. Problemes de cohesió social al municipi

Preguntes per a l'anàlisi de la realitat juvenil (ARJ)

Pregunta ARJ 1. Quins problemes pateixen els joves a causa de la configuració territorial i social del municipi?

Pregunta ARJ 2. Quin és el grau de cohesió social que perceben els joves del municipi?

Preguntes per a l'anàlisi de les polítiques de joventut (APJ)

Pregunta APJ 1. Quines actuacions es fan al municipi per disminuir els problemes de cohesió social? Quins resultats s'obtenen?

Plantejament metodològic

En funció de les preguntes plantejades en l'ARJ i l'APJ per a les **dues problemàtiques** descrites, es creu oportú utilitzar aquestes eines:

- **Anàlisi documental:** Per entendre més en profunditat les dues problemàtiques cal fer una cerca d'estudis que tractin els temes, així com els projectes d'intervenció o els plans locals de joventut de municipis semblants que hagin diagnosticat aquesta problemàtica o hi hagin intervingut.
- **Anàlisi de dades estadístiques secundàries:** Cal cercar al padró municipal i a l'Idescat les dades estadístiques que ens dimensionin quantitativament els problemes. També es recolliran els registres dels serveis d'inserció laboral i dels instituts de secundària

del municipi, d'una banda i, de l'altra, els registres dels serveis municipals (centres cívics i altres).

- **Grup de discussió amb joves:** Es poden fer grups de discussió amb els joves del municipi per saber l'opinió que tenen sobre la problemàtica i sobre els recursos que s'empren en l'àmbit local. Per poder tractar les problemàtiques que interessen, en la selecció de les persones, s'haurà d'assegurar que en seleccionar els joves es cobreixen les variables que interessen (la situació laboral, el nivell formatiu, el lloc i els anys de residència al municipi, la participació en entitats, etc.). També es tindrà en compte variables com el sexe, la nacionalitat i l'origen socioeconòmic.

Tècniques per completar l'anàlisi sobre la transició escola-treball:

- **Entrevistes en profunditat a agents socioeconòmics:** Es vol saber quina visió tenen sobre la problemàtica i els recursos. A fi de concretar més, s'entrevistarà responsables dels serveis d'inserció, dels centres educatius i algun representant del sector empresarial.

Tècniques per completar l'anàlisi sobre cohesió social:

- **Grup de discussió amb tècnics/ques municipals:** Amb aquesta convocatòria es vol saber la seva anàlisi sobre la problemàtica i com valoren les actuacions que es fan sobre la cohesió social al municipi. Per concretar més, es convocaran els tècnics/ques municipals d'educació, de participació, de serveis socials d'esports i representants de la policia local.
- **Grup de discussió amb entitats:** Interessa saber quina és la valoració que fan els dirigents de les entitats, tant veïnals com socioculturals i esportives, sobre la cohesió social.

Taller final de la diagnosi:

- **Taller de participació:** Es pot acabar l'anàlisi de la problemàtica amb un taller de participació perquè tots els agents que han col·laborat en altres espais intervinguin amb l'objectiu de fer un diagnòstic compartit de la situació, on s'identifiquin clarament els problemes, les causes i conseqüències. Servirà, doncs, per començar a proposar línies d'actuació.

Estructuració de la informació

En aquest cas, mentre recollim la informació a través de les eines que s'acaben de descriure, es pot anar estructurant en funció de les preguntes formulades:

- **Tema 1. Les dificultats en la transició escola-treball**

Pregunta ARJ 1

Pregunta ARJ 2

Pregunta ARJ 3

Pregunta APJ 1

Pregunta APJ 2

Altres aspectes d'interès

- **Tema 2. Problemes de cohesió social al municipi**

Pregunta ARJ 1

Pregunta ARJ 2

Pregunta APJ 1

Altres aspectes d'interès

Autor: Observatori Català de la Joventut

Amb la col·laboració de Programes de Participació de l'Agència Catalana de la Joventut, de l'equip de Suport Metodològic al Territori i l'equip del PNJCat.

Correcció: Secció de publicacions, assessorament lingüístic i gestió documental del Departament de Benestar Social i Família.

Agència Catalana de la Joventut

Observatori Català de la Joventut

Calàbria, 147

08015 BARCELONA

Tel. 934 838 324

ocj.bsff@gencat.cat

www.acjoventut.cat

Generalitat de Catalunya
Agència Catalana de la Joventut